

МИСТЕЦТВОЗНАВСТВО

МИСТЕЦТВО М. МЕТНЕРА-ПІАНІСТА

(Могілей І. В., канд. пед. н., доцент)
КДПУ, м. Кривий Ріг, Україна

Композиторська й виконавська діяльність М. Метнера – велике й важливе явище музичного мистецтва першої половини ХХ століття. Можна любити музику М. Метнера, можна її не сприймати, але пройти повз такого явища, нехай і не позбавленого певних естетичних суперечностей, неможливо.

Видатний композитор, М. Метнер був також видатним російським піаністом. Саме в Росії у ХХ столітті була збережена й примножена традиція суміщення композиції з виконавською діяльністю. Загальність прагнень автора й інтерпретатора надає мистецтву такого музиканта особливої перетворюючої значущості.

М. Метнер здійснив значний вплив на становлення російської піаністичної школи. Метнерівська школа піаністичного мистецтва закладалася у Московській консерваторії. Серед багатьох вихованців М. Метнера – ряд відомих музикантів, що чудово проявили себе на виконавській та педагогічній ниві (Е. Бандровська, М. Гурвич, Л. Лукомський, Б. Хайкін, А. Шацкес, Н. Штембер) [2, с. 154].

Діяльності М. Метнера-піаніста, композитора та інтерпретатора присвячені праці таких відомих діячів російської музичної культури та авторитетних музичних критиків як: Дж. Абрахам, Б. Асаф'єв, О. Гольденвейзер, О. Долінська, І. Зетель, М. Кашкін, Г. Конюс, С. Кругліков, М. Мясковський, Г. Прокоф'єв, С. Рахманінов, А. Свен, М. Шагінян, Ю. Енгель, Й. Яссер.

М. Метнер – художник, який мислить глибоко, оригінально, і чудовий піаніст. Його гри притаманні відточеність, гармонічність, тяжіння до природності та ясності, а також чітке почуття форми й цілісність інтерпретації крупних полотен.

Типовою особливістю піаніста є суворий підхід до виконання. Виконання М. Метнера було гранично продуманим і переконливим, навіть дещо академічним у найвищому й кращому сенсі цього слова. Суворість його гри була виявом тієї найвищої простоти мистецтва, яка доступна лише видатним майстрам-художникам. Класичність метнерівської інтерпретації протистояла проявам примхливості, манерності, поширеним у виконавстві тієї пори.

Обличчя М. Метнера-піаніста було значною мірою обумовлено особливостями його творчості, оскільки власні твори складали основу репертуару артиста. Загалом концертний репертуар М. Метнера був не надто широким. Як зауважує А. Метнер, крім своїх та творів Л. Бетховена він грав Й. С. Баха, Й. Брамса, Д. Скарлатті, Ф. Шопена, Р. Шумана, Ф. Ліста, О. Балакирева, С. Рахманінова, О. Скрябіна, П. Чайковського [3].

До основних принципів виконавського мистецтва М. Метнера відносяться глибоке осягнення авторського задуму, щирість висловлювання й природність інтонування, відсутність і неприйняття будь-чого показного, що б'є на ефект, цільність передачі й філігранна відточеність кожної деталі. У них уособлені

характерні особливості московської піаністичної школи, сприйняті М. Метнером ще в період занять у класі В. Сафонова [2, с. 135].

Творчість М. Метнера вимагала набагато більш широких форм пропаганди. Навіть виступаючи у найбільших залах світу, М. Метнер постійно концертує як піаніст не був. Це не могло не відбитися на популярності його як артиста. У той же час виконавське мистецтво М. Метнера увійшло в історію російського піанізму як одна із її найсвоєрідніших сторінок.

ЛІТЕРАТУРА

1. Долинская Е. Б. Николай Метнер : монографический очерк / Е. Б. Долинская. – Москва : Музыка, 1966. – 192 с.
2. Зетель И. З. Н. К. Метнер-пианист. Творчество. Исполнительство. Педагогика : исследование / И. З. Зетель. – Москва : Музыка, 1981. – 231 с.
3. Метнер А. М. Дневники-письма / А. М. Метнер. – ГЦММК, ф. 132, №786.